

ANNALES SCIENTIA POLITICA

VOLUME 9, NUMBER 1, 2020

SLOVO ŠÉFREDAKTORA

Vážení čitatelia časopisu *Annales Scientia Politica*,

Ďakujem Vám, že ste navštívili stránku nášho časopisu. Máte možnosť si prečítať jeho nové číslo, ktoré členovia redakcie finalizovali z domácej karantény. Chcem sa im poďakovať za to, že napriek sťaženým podmienkam a obmedzeniam, ktoré vyplynuli z opatrení vlády i vedenia našej univerzity prijatých s cieľom eliminovať šírenie koronavírusu, odvedli veľmi kvalitnú prácu.

Už sám tento fakt je ilustráciou jednej zo zásadných zmien, ktoré boj s celosvetovou pandémiou prinesie. Je možné predpokladať, že po koronakríze budú verejné inštitúcie i súkromné spoločnosti v oveľa väčšej miere, než doteraz, využívať prácu svojich zamestnancov z domu, samozrejme, pokiaľ to druh a charakter ich činnosti umožňuje. Vďaka koronakríze zistia, že je to jednoducho lacnejšie a bezpečnejšie riešenie než udržiavanie veľkých a nákladných kancelárskych alebo výrobných priestorov. V každom prípade, koronakríza nás naučí využívať moderné komunikačné technológie v oveľa väčšej miere ako doteraz. Za posledný týždeň som dostal päť pozvánok na účasť na odborných podujatiach, ktoré budú uskutočnené online formou, od partnerských organizácií so sídlom v Bratislave, Bruseli, Varšave, Sankt-Peterburgu a Štokholme. A nemusím nikam cestovať, stačí ak budem sedieť doma pri počítači a pripojím sa na online platformu s prístupovým kľúčom, ktorý dostanem od organizátorov. Nebudú musieť hradiť žiadne náklady súvisiace s cestovaním, ubytovaním a stravovaním účastníkov. Aj napriek tomu jednotlivé podujatia naplnia svoj cieľ: umožnia výmenu názorov a poznatkov na diskutované témy, ktoré budú užitočné pri ďalšom výskume. Inými slovami, cieľ podujatí bude naplnený pri neporovnateľne menších finančných i organizačných nákladoch. Niet pochyb o tom, že boj s koronavírusom zmení vzájomnú komunikáciu i spoluprácu akademických a výskumných pracovísk na celom svete, a niet pochyb o tom, že urýchli digitalizáciu verejnej správy a ekonomiky.

Diskusia o tom ako koronakríza zmení svet, v ktorom žijeme, sa práve rozbieha. Podľa bývalého generálneho riaditeľa Spoločného výskumného centra Európskej komisie Vladimíra Šuchu, „*montovne skončia skôr než sme predpokladali*“ a „*prežijeme, ak podchytíme inovačné mozgy*“ (rozhovor pre *Denník N*, 11. 4. 2020). Podľa medzinárodne uznávaného politológa Ivana Krasteva, pandémia spôsobí návrat „silných vlád“ a môže viesť k „*dátovému autoritarizmu*“ prostredníctvom rastúcej snahy vlád využívať, resp. zneužívať telekomunikačné údaje na kontrolu pohybu a správania občanov; ďalej, reanimuje význam národných hraníc i úlohu národných štátov, vrátane v EÚ a európskych politikách, zostrí medzigeneračnú diskusiu o hodnotových prioritách spoločenského rozvoja medzi mileniálmi a ich rodičmi i starými rodičmi (nový zelený a digitálny svet verzus „neudržateľný“ tradičný svet), ktorá sa prejaví i v súťažení o politickú moc. Nakoniec, Ivan Krastev predpokladá, že boj s koronavírusom zvýši dôveru verejnosti voči vede a vedcom, a zvýši dopyt po expertíze pri riešení spoločenských problémov (pozri článok „*Seven early lessons from the coronavirus*“ zverejnený na internetovej stránke *European Council on Foreign Relations*). Dúfajme, že minimálne posledný predpoklad Ivana Krasteva sa naozaj naplní – a aj v podmienkach Slovenskej republiky.

Nezodpovedaných otázok súvisiacich so zmenami, ktoré prinesie celosvetová pandémia koronavírusu je veľa a náš vedecký časopis má ambíciu stať sa súčasťou akademickej reflexie týchto zmien. Samozrejme, chceme sa zamerať najmä na dopady pandémie a boja s ňou na politické inštitúcie, aktérov a politické procesy.

Osobitnú pozornosť, aj kvôli vedeckovýskumnému zameraniu nášho inštitútu, chceme venovať otázkam súvisiacim s predpokladanou reanimáciou významu národných hraníc a ich vplyvu na politické procesy i prijímanie politických rozhodnutí zo strany aktérov na všetkých troch úrovniach výskumu v rámci *border studies* – nadnárodnej, národnej i regionálnej/lokálnej.

Schengen od svojho vzniku pred viac než 30 rokmi ešte nečelil takej výzve akej ho vystavila koronakríza v súčasnosti. Dotýka sa bezprostredne budúcnosti fungovania EÚ a jej prazákladu – jednotného integrovaného priestoru, ktorý umožňuje slobodný pohyb tovaru, kapitálu, služieb a osôb. Koronakríza nie je a nemôže byť výzvou, ktorú budú riešiť iba vlády členských krajín a iba v spolupráci s epidemiológmi. V hre je bezpečnosť, prosperita a demokratický charakter politických systémov európskych krajín, vrátane Slovenska. Odpovede na koronakrízu musia ponúkať i spoločenský vedci a politológovia. Z vedeckého hľadiska, bude nesporne zaujímavé sledovať obnovenú diskusiu medzi stúpecami postmodernistických a tradičných interpretácií hranice ako faktora, ktorý spoluformuje politické procesy, spoluvytvára politické entity a spolupodmieňuje prijímanie politických rozhodnutí. Ambíciou nášho časopisu je, v rámci možností, ktorými disponujeme, vytvoriť priestor pre takúto odbornú diskusiu.

Pevne verím, že v našom časopise nájdete inšpiráciu pre hľadanie odpovedí na otázky, ktoré Vás zaujímajú. Želám Vám príjemné čítanie, a hlavne, veľa zdravia Vám i Vaším blízkym!

Alexander Duleba
šéfredaktor